EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2018.5.23.
COM(2018) 370 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

2018. ÉVI KONVERGENCIAJELENTÉS

(az Európai Unió működéséről szóló szerződés 140. cikkének (1) bekezdésével összhangban készítve)

{SWD(2018) 350 final}

1. A JELENTÉS CÉLJA

Az euró rendeltetése, hogy az Európai Unió egészének egységes pénzneme legyen. 19 tagállam (az euróövezet) 342 millió polgára használja nap mint nap. Az euró a világon a második leginkább használt valuta. Globális szinten hatvan ország, illetve terület – amelyek összlakossága eléri a 175 millió főt – döntött úgy, hogy az eurót fogja valutaként használni vagy ahhoz rögzíti saját pénznemét.

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 140. cikkének (1) bekezdésével összhangban a Bizottságnak és az Európai Központi Banknak (a továbbiakban: EKB) legalább kétévente egyszer, vagy valamely eltéréssel rendelkező tagállam[1] kérelmére, jelentést kell tennie a Tanácsnak az eltéréssel rendelkező tagállamok által a gazdasági és monetáris unió megvalósítására vonatkozó kötelezettségeik teljesítésében megtett előrehaladásról. A Bizottság és az EKB legutóbbi konvergenciajelentését 2016 júniusában fogadták el.

A 2018. évi konvergenciajelentés a következő hét, eltéréssel rendelkező tagállamra terjed ki: Bulgária, a Cseh Köztársaság, Horvátország, Magyarország, Lengyelország, Románia és Svédország[2]. A konvergencia állapotának részletesebb értékelése az említett tagállamok esetében e jelentés technikai mellékletében található.

A Bizottság és az EKB által készített jelentések tartalmára az EUMSZ 140. cikkének (1) bekezdése az irányadó. E cikk értelmében a jelentésekben vizsgálni kell azt is, hogy a nemzeti jogszabályok – a nemzeti központi bankok statútumait is beleértve – összeegyeztethetők-e az EUMSZ 130. és 131. cikkével, valamint a Központi Bankok Európai Rendszerének és az Európai Központi Banknak az alapokmányával (a továbbiakban: KBER/EKB-alapokmány). A jelentéseknek továbbá meg kell vizsgálniuk, hogy a konvergenciakritériumok alapján (árstabilitás, államháztartás, árfolyam-stabilitás, hosszú távú kamatlábak) és más, az EUMSZ 140. cikke (1) bekezdésének utolsó albekezdésében említett tényezők figyelembevételével elérték-e az érintett tagállamban a fenntartható konvergencia magas fokát. A négy konvergenciakritériumot a Szerződésekhez csatolt jegyzőkönyv (a konvergenciakritériumokról szóló 13. jegyzőkönyv) tartalmazza.

A pénzügyi és gazdasági válság az euróövezeti államadósság-válsággal együtt felszínre hozta a gazdasági és monetáris unió (a továbbiakban: GMU) jelenlegi gazdasági kormányzási rendszerének hiányosságait, és megerősítette, hogy annak eszközeit átfogóbban kell alkalmazni. A GMU fenntartható működésének biztosítása céljából megkezdődött az Unió gazdasági kormányzásának általános megerősítése. A konvergencia értékelése így összekapcsolódik az átfogóbb európai szemeszterrel, amely integrált módon vizsgálja a GMU-nak a költségvetés fenntarthatóságával, a versenyképességgel, a pénzügyi piacok stabilitásával és a gazdasági növekedéssel kapcsolatos gazdaságpolitikai kihívásait. A gazdasági kormányzás reformjának kulcsfontosságú – a tagállamok konvergenciafolyamatát és annak fenntarthatóságát szigorúbb értékelés alá vető – újításai között a túlzotthiány-eljárásnak a Stabilitási és Növekedési Paktum 2011-es reformjával való szigorítása, valamint a makrogazdasági egyensúlyhiányok felügyeletére szolgáló új eszközök bevezetése

[1] Azokat a tagállamokat, amelyek még nem teljesítették az euró bevezetéséhez szükséges feltételeket, eltéréssel rendelkező tagállamoknak nevezik. Dánia és az Egyesült Királyság a Maastrichti Szerződés elfogadása előtt kikötötték a kívülmaradás lehetőségét, és nem vesznek részt az EMU harmadik szakaszában.

[2] Dánia és az Egyesült Királyság nem jelezte szándékát az euró bevezetésére, ezért a jelentés ezekkel az országokkal nem foglalkozik.

említhető. Ez a jelentés leginkább a makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló eljárás megállapításain alapul[3].

Az említett válságok azt is feltárták, hogy a nemzeti bankszektorok és államaik között nem kívánatos kapcsolatok állnak fenn, és erős fragmentációs hatásokat hoztak létre a pénzügyi piacokon. A bankuniót azért hozták létre, hogy megszüntesse ezeket a kapcsolatokat és visszafordítsa a fragmentációt, valamint biztosítsa a tagállamok közötti kockázatdiverzifikáció javítását és a gazdaság megfelelő finanszírozását. A bankunió számos kulcsfontosságú eleme már létrejött, például az egységes szabálykönyv, az egységes felügyeleti mechanizmus és az Egységes Szanálási Alap. A bankunióban az eurót később bevezető tagállamok is részt fognak venni. Részvételük független a konvergenciakritériumok e jelentésben foglalt értékelésétől.

Az európai gazdasági és monetáris unió elmélyítéséről szóló, 2017. december 6-án előterjesztett csomag részeként, technikai segítségnyújtási tevékenységével összefüggésben az Európai Bizottság egy olyan célzott munkafolyamat létrehozását javasolta, amelyen keresztül célirányos támogatást kínálhatna az euróövezethez való csatlakozás előtt álló tagállamok számára[4]. Ezt a javaslatot a strukturálisreform-támogató programról szóló rendelet módosítása öntötte formába[5]. A Bizottság azt is bejelentette, hogy a 2020 utáni időszakra vonatkozóan javaslatot fog tenni egy célzott konvergenciatámogató eszköz létrehozására, amelynek célja, hogy segítse a tagállamokat az euróövezethez való zökkenőmentes csatlakozás konkrét előkészületeiben. Ez azonban független az euró bevezetéséhez vezető hivatalos eljárástól, amelyet a konvergenciajelentések keretében hajtanak végre.

Konvergenciakritériumok

Annak vizsgálata, hogy a nemzeti jogszabályok, többek között a nemzeti központi bank statútumai, **összeegyeztethetők-e** az EUMSZ 130. cikkével és az összeegyeztethetőségre vonatkozó előírást tartalmazó 131. cikkével, magában foglalja a monetáris finanszírozás tilalma (123. cikk) és a kiváltságos hozzáférés tilalma (124. cikk) betartásának; a KBER céljaival (127. cikk (1) bekezdés) és feladataival (127. cikk (2) bekezdés) való konzisztenciának, és egyéb, a központi bankok KBER-be való integrációjához kapcsolódó szempontoknak az értékelését.

Az **árstabilitási kritérium** meghatározása az EUMSZ 140. cikke (1) bekezdésének első francia bekezdésében szerepel: *„az árstabilitás magas fokának elérése […] olyan inflációs ráta esetén áll fenn, amely közel esik az árstabilitás tekintetében legjobb eredményt felmutató legfeljebb három tagállaméhoz”*.

A konvergenciakritériumokról szóló jegyzőkönyv 1. cikke továbbá úgy rendelkezik, hogy *„Az […] árstabilitási kritérium azt jelenti, hogy egy tagállam fenntartható árstabilitással és a vizsgálatot megelőző egy éves időszakon keresztül az árstabilitást illetően legjobb eredményt felmutató legfeljebb három tagállam átlagos inflációs rátáját legfeljebb 1,5 százalékponttal meghaladó inflációs rátával rendelkezett. Az inflációt a fogyasztói árindex segítségével összehasonlítható alapon, a tagállami fogalommeghatározások közötti eltérések figyelembevételével kell meghatározni”*[6]. Az előírt fenntarthatóság miatt a kielégítő inflációs teljesítményt alapvetően nem az

[3] A Bizottság a riasztási mechanizmus keretében készült hetedik jelentését 2017 novemberében, a kapcsolódó részletes vizsgálatok következtetéseit pedig 2018 márciusában tette közzé.

[4] Az Európai Bizottság közleménye – Az euróövezeti stabilitást szolgáló, uniós jogi keretbe foglalt új költségvetési eszközök, COM(2017) 0822 final, 2017. december 6.

[5] Az (EU) 2017/825 rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslat, COM(2017) 825 final, 2017/0334(COD), 2017. december 6.

[6] Az árstabilitási kritérium alkalmazásában az inflációt a 2494/95/EK tanácsi rendeletben meghatározott harmonizált fogyasztói árindexszel (HICP) mérik.

ideiglenes tényezők, hanem az inputköltségek és más, az árak alakulását strukturális szempontból befolyásoló tényezők alakítása révén kell elérni. Ezért a konvergencia vizsgálata magában foglalja az inflációs kilátásokra hatással lévő tényezők értékelését, és figyelembe veszi a Bizottság szolgálatainak legutóbbi inflációs előrejelzéseit is[7]. Ezzel összefüggésben a jelentés vizsgálja azt is, hogy az ország az elkövetkező hónapokban várhatóan megfelel-e majd a referenciaértéknek.

Az inflációs referenciaérték a számítások szerint 2018 márciusában 1,9 %[8], a három legjobban teljesítő tagállam pedig Ciprus, Írország és Finnország[9].

Az **államháztartásra vonatkozó konvergenciakritériumot** az EUMSZ 140. cikke (1) bekezdésének második francia bekezdése a következőképpen határozza meg: *„az állam pénzügyi helyzetének fenntarthatósága; ezt olyan költségvetési egyenleg elérése mutatja, amely nem rendelkezik a 126. cikk (6) bekezdése értelmében vett túlzott hiánnyal”.* A konvergenciakritériumokról szóló jegyzőkönyv 2. cikke továbbá megállapítja, hogy ez a kritérium azt jelenti, hogy *„a vizsgálat időpontjában a tagállam nem áll a Tanács által a túlzott hiány fennállásáról az említett Szerződés 126. cikke (6) bekezdésének értelmében hozott határozat hatálya alatt”.* A gazdasági és monetáris unió gazdasági kormányzása átfogó fejlesztésének részeként 2011-ben megerősítették az államháztartásra vonatkozó másodlagos jogszabályokat, többek között a Stabilitási és Növekedési Paktumot módosító új rendeletekkel[10].

Az EUMSZ az **árfolyam-kritériumot** a 140. cikk (1) bekezdésének harmadik francia bekezdésében úgy határozza meg, mint *„az Európai Monetáris Rendszer árfolyam-mechanizmusa által előírt normál ingadozási sávok betartása legalább két évig anélkül, hogy az euróval szemben leértékelésre kerülne sor”.*

A konvergenciakritériumokról szóló jegyzőkönyv 3. cikke a következőkről rendelkezik: *„(…) az Európai Monetáris Rendszer árfolyam-mechanizmusában történő részvételre vonatkozó kritérium azt jelenti, hogy egy tagállam a vizsgálatot megelőző legalább két éven keresztül komoly feszültségek nélkül az Európai Monetáris Rendszer árfolyam-mechanizmusa által előírt normál ingadozási sávokon belül maradt. Így különösen azt, hogy ugyanezen időszak alatt a tagállam saját kezdeményezésére nem értékelte le valutájának bilaterális középárfolyamát az euróval szemben”*[11].

Az árfolyam-stabilitás értékeléséhez e jelentés a 2016. április 24. és 2018. április 23. közötti kétéves időszakot veszi figyelembe. Az árfolyam-stabilitási kritérium vizsgálatakor a Bizottság kiegészítő mutatók – például a devizatartalékok és a rövid távú kamatlábak – alakulását, valamint a szakpolitikai intézkedések – többek között devizapiaci intervenciók és adott esetben nemzetközi pénzügyi segítségnyújtás – árfolyam-stabilitás fenntartásában betöltött szerepét is figyelembe veszi. Az e konvergenciajelentésben vizsgált tagállamok közül jelenleg egy sem vesz részt az

[7] A jelentés valamennyi inflációs előrejelzése és egyéb változói a Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi előrejelzéséből származnak. A Bizottság szolgálatai az előrejelzéseket a kielégítő mélységben ismert intézkedések figyelembevétele mellett, változatlan politikát feltételezve, a külső változóknál szokásos feltételezésekre alapozzák.

[8] A jelentésben felhasznált adatok záró dátuma 2018. április 23.

[9] A vonatkozó 12 havi átlagos inflációs ráták a következők: 0,2 %, 0,3 % és 0,8 %.

[10] 2011. december 13-án hatályba lépett a nemzeti költségvetési keretrendszerekre vonatkozó minimumkövetelményekről szóló irányelv, két új rendelet a makrogazdasági felügyeletről, és a Stabilitási és Növekedési Paktumot módosító három rendelet (a makrogazdasági felügyeletről szóló két rendelet egyike és a Stabilitási és Növekedési Paktumot módosító három rendelet egyike tartalmazza az euróövezeti tagállamokra vonatkozó új érvényesítési mechanizmusokat). Az adósságkritériumnak a túlzotthiány-eljárásba történő gyakorlati átültetése mellett a módosítások számos fontos újítást vezettek be a Stabilitási és Növekedési Paktumba, többek között az országspecifikus középtávú költségvetési célkitűzés irányába való előrelépés értékelését kiegészítő kiadási referenciaértéket.

[11] Az árfolyam-kritérium teljesülésének értékelésénél a Bizottság megvizsgálja, hogy az árfolyam az ERM II középárfolyama közelében maradt-e, miközben a 2003. április 5-i athéni informális Ecofin Tanácsnak a csatlakozó országokról és az ERM II-ről szóló közös nyilatkozatával összhangban a felértékelés indokait is figyelembe veheti.

ERM II-ben. Az ERM II-be való belépésről a tagállam kérelmét követően az ERM II résztvevői konszenzussal határoznak[12].

Az EUMSZ 140. cikke (1) bekezdése negyedik francia bekezdésének követelménye: *„az eltéréssel rendelkező tagállam által elért konvergencia és a tagállamnak az árfolyam-mechanizmusban való részvételének fenntarthatósága, ami a **hosszú távú kamatszintben** tükröződik”*. A konvergenciakritériumokról szóló jegyzőkönyv 4. cikke továbbá úgy rendelkezik, hogy *„[a] kamatokra vonatkozó konvergenciakritérium azt jelenti, hogy egy tagállam a vizsgálatot megelőző egy éves időszakon keresztül az árstabilitást illetően legjobb eredményt felmutató legfeljebb három tagállam átlagos nominális hosszú távú kamatát legfeljebb 2 százalékponttal meghaladó kamattal rendelkezett. A kamatokat a hosszú lejáratú államkötvények vagy azokkal összehasonlítható értékpapírok alapján, a tagállami fogalommeghatározások közötti eltérések figyelembevételével kell meghatározni”.*

A számítások szerint 2018 márciusában a referencia-kamatláb 3,2 % volt[13].

Az EUMSZ 140. cikkének (1) bekezdése a gazdasági integráció és a konvergencia szempontjából fontos **más tényezők** vizsgálatát is előírja. Ilyen további tényező a piacok integrációja, a folyó fizetési mérleg helyzete és alakulása, továbbá a fajlagos bérköltségek alakulása és az egyéb árindexek. Az utóbbiak az árstabilitás értékeléséhez tartoznak. A további tényezők fontos mutatók abban a tekintetben, hogy az adott tagállam euróövezetbe való integrációja nehézségek nélkül valósulna-e meg, és átfogóbb képet adnak a konvergencia fenntarthatóságáról.

2. BULGÁRIA

A jogszabályok összeegyeztethetőségére és a konvergenciakritériumok teljesítésére vonatkozó értékelés fényében és az egyéb releváns tényezőket is figyelembe véve a Bizottság úgy ítéli meg, hogy Bulgária nem teljesíti az euró bevezetésére vonatkozó feltételeket.

A **bolgár jogszabályok** – különösen a Bolgár Nemzeti Bankról szóló törvény – **nem felelnek meg teljes mértékben** az EUMSZ összeegyeztethetőségről szóló 131. cikkének. Összeegyeztethetetlenségek és hiányosságok állnak fenn a következő területeken: a központi bank függetlensége, a monetáris finanszírozás tilalma és a központi banknak a KBER-be történő integrációja az euró bevezetésének időpontjában (az EUMSZ 127. cikkének (2) bekezdésében és a KBER/EKB-alapokmány 3. cikkében meghatározott feladatokkal összefüggésben).

Bulgária teljesíti az árstabilitási kritériumot. Az átlagos inflációs ráta a 2018 márciusát megelőző 12 hónapban 1,4 %-ot tett ki, tehát az 1,9 %-os referenciaérték alatt volt, és az előrejelzés szerint a következő hónapokban is a referenciaérték alatt marad.

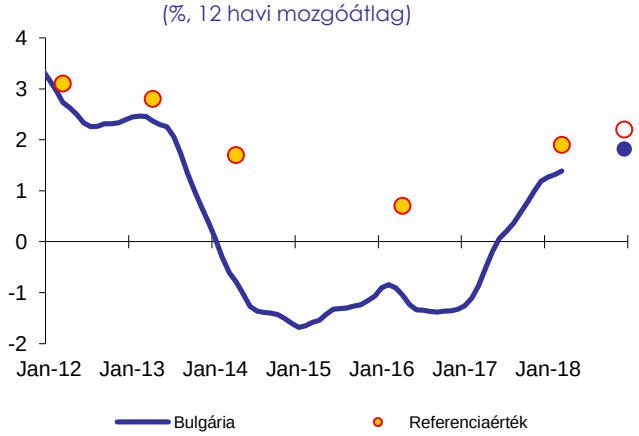
Az éves HICP-infláció rátája Bulgáriában 2013 közepe és 2017 eleje között negatív volt, ami több tényező, így az importált nyersanyagok árának csökkenése, a visszafogott belföldi kereslet és a szabályozott árak csökkenése együttes fennállásával magyarázható. 2016-ban a januári –0,4 %-ról 2016 közepére körülbelül –2,5 %-ra esett vissza, majd emelkedni kezdett. 2016 decemberében –0,5 %-ot ért el, és 2017 áprilisáig tovább nőtt, 1,7 %-ra. 2017 május–júliusban átmenetileg újra visszaesett az infláció, de hamarosan újra növekvő pályára került vissza, és 2017

[12] Az ERM II résztvevői az euróövezeti pénzügyminisztériumok, az EKB, az ERM II euróövezeten kívüli tagjainak pénzügyminisztériumai és a központi bankok.

[13] A 2018. márciusi referenciaérték kiszámítása a következő módon történt: Ciprus (2,2 %), Írország (0,8 %) és Finnország (0,6 %), átlagos hosszú távú kamatlábainak egyszerű átlaga, plusz két százalékpont.

novemberében körülbelül 1,9 %-ot ért el. Az éves infláció 2017-es növekedése az energia- és élelmiszerárak inflációhoz való jelentősebb hozzájárulását tükrözte. Az infláció 2018 elején ismét esett, majd 2018 márciusában visszatért 1,9 %-ra.

2a. ábra **Bulgária – Inflációs kritérium 2012 óta**
(%, 12 havi mozgóátlag)

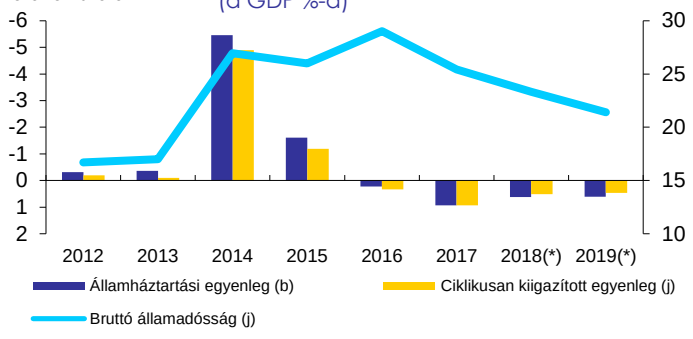

Megjegyzés: A 2018. decemberi pontok az ország esetében előre jelzett referenciaértéket és 12 havi mozgóátlagot mutatják.
Forrás: Eurostat, a Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi előrejelzése.

Az infláció belső tényezők, így a háztartások nettó jövedelmének várható növekedése következtében fellendülő magánkereslet következtében várhatóan tovább nő, de külső elemek is hozzájárulnak, így a globális olajárak várható növekedése, és ennek az energiaárakra gyakorolt átgyűrűző hatása. Ennek megfelelően a Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi előrejelzése szerint a HICP-infláció 2018-ban és 2019-ben átlagosan 1,8 % lesz. Bulgária viszonylag alacsony árszínvonala (a 2016. évi euróövezeti átlag mintegy 47 %-a) hosszú távon jelentős árszínvonal-konvergencia lehetőségére enged következtetni.

Bulgária teljesíti az államháztartásra vonatkozó kritériumot. A 2018. évi konvergenciaprogram értékelése alapján Bulgária 2018-ban és 2019-ben várhatóan meg fog felelni a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek. Bulgária nem áll túlzott hiányról szóló tanácsi határozat hatálya alatt. Az államháztartási egyenleg 2016-ban és 2017-ben a GDP 0,2 %-a, illetőleg 0,9 %-a volt. A Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi, változatlan politikát feltételező előrejelzése szerint az államháztartási egyenleg 2018-ban és 2019-ben pozitív marad (a GDP 0,6 %-a). A bruttó államadósság aránya 2017-ben a GDP 25,4 %-ára csökkent, és az előrejelzések szerint 2018-ban tovább csökken a GDP 23,3 %-ára, 2019-ben pedig 21,4 %-ára. A bolgár költségvetési keretet nemrégiben több egymást követő jogalkotási lépéssel megerősítették, és meg kell kezdeni a végrehajtását.

2b. ábra **Bulgária – Államháztartási egyenleg és adósság**
Fordított skála
(a GDP %-a)

(*) a Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi előrejelzése.
Forrás: Eurostat, a Bizottság szolgálatai.

Bulgária nem teljesíti az árfolyam-kritériumot. A bolgár leva nem vesz részt az ERM II-ben. A bolgár nemzeti bank az árstabilitásra vonatkozó elsődleges célkitűzését a valutatanácsi rendszer keretében rögzített árfolyamhorgony révén szándékozik elérni. Bulgária 1997-ben vezette be a valutatanácsi rendszert, a bolgár levát először a német márkához, majd később az euróhoz kötötte. Egyéb mutatók, például a devizatartalékok és a rövid távú kamatlábak alakulása, azt jelzik, hogy a befektetők szemében Bulgária kockázati megítélése továbbra is kedvező. A valutatanácsi rendszer ellenálló képességét továbbra is erősítik a számottevő hivatalos tartalékok. A kétéves értékelési időszakban a bolgár leva a valutatanácsi rendszer működésének megfelelően teljesen stabil maradt az euróhoz képest.

Bulgária teljesíti a hosszú távú kamatlábak konvergenciájára vonatkozó kritériumot. Az átlagos hosszú távú kamatláb Bulgáriában a 2018 márciusa előtti egy évben 1,4 % volt, tehát a 3,2 %-os referenciaérték alatt maradt. A hosszú távú kamatlábak a 2016. januári 2,4 %-os szintről 2018 januárjára 0,9 %-ra csökkentek. A német referenciakötvényhez viszonyított hozamkülönbözetek 2016 első felében mintegy 50 bázisponttal növekedtek, és júliusra 250 bázispont körül voltak, de azóta csökkenő pályán vannak. 2017 végén a hozamkülönbözet elérte a 72 bázispontot, majd 2018 elején tovább csökkent 40 bázispont alá.

Az értékelés során **egyéb tényezők** vizsgálatára is sor került, beleértve a fizetési mérleg alakulását és a piacok integrációját. Bulgária külső egyenlege 2016-ban és 2017-ben jelentős többletet mutatott, elérte a GDP 4,5 %-át, illetőleg 5,5 %-át. A bolgár gazdaság kereskedelmi és befektetési kapcsolatai révén jól integrálódott az euróövezetbe. Az üzleti környezetet jellemző kiválasztott mutatók alapján megállapítható, hogy Bulgária rosszabbul teljesít, mint az euróövezeti tagállamok többsége. A fő kihívások az intézményi kerethez is kapcsolódnak, beleértve a korrupciót és a kormányzati hatékonyságot. Bulgária pénzügyi szektora jól integrálódott az uniós pénzügyi szektorba, különösen bankrendszere nagyarányú külföldi tulajdona révén. A makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló eljárás összefüggésében Bulgáriát 2018-ban részletes vizsgálatnak vetették alá, amely feltárta, hogy Bulgáriában makrogazdasági egyensúlyhiány tapasztalható (a vizsgálat során a túlzott egyensúlyhiányra vonatkozó korábbi megállapítást módosították), ami a pénzügyi szektorbeli sebezhetőséghez, és az ehhez társuló jelentős vállalati eladósodottsághoz és nemteljesítő hitelekhez kapcsolódik. A tartósan fennálló strukturális hiányosságok gátolják a munkaerőpiac gyorsabb javulását.

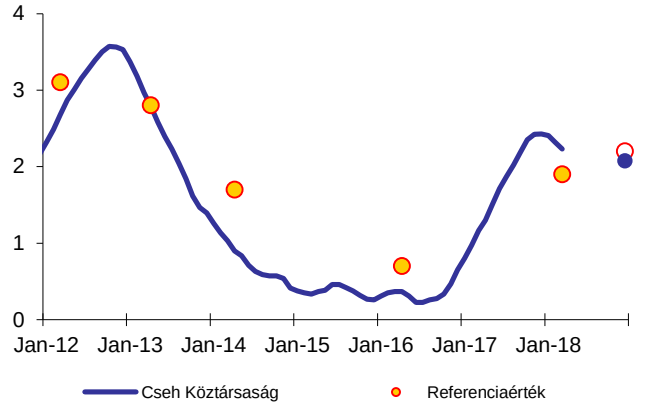
3. CSEH KÖZTÁRSASÁG

A jogszabályok összeegyeztethetőségére és a konvergenciakritériumok teljesítésére vonatkozó értékelés fényében és az egyéb vonatkozó tényezőket is figyelembe véve, a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a Cseh Köztársaság nem teljesíti az euró bevezetésére vonatkozó feltételeket.

A **cseh jogszabályok** – különösen a Cseh Nemzeti Tanács 6/1993. sz. törvénye a Cseh Nemzeti Bankról (a ČNB-törvény) – **nem felelnek meg teljes mértékben** az EUMSZ összeegyeztethetőségről szóló 131. cikkének. Összeegyeztethetetlenségek a következő területeken merülnek fel: a központi bank függetlensége és a központi banknak a KBER-be történő integrációja az euró bevezetésének időpontjában (a ČNB célkitűzéseivel és a KBER-nek az EUMSZ 127. cikkének (2) bekezdésében és a KBER/EKB-alapokmány 3. cikkében meghatározott feladataival összefüggésben). Emellett a ČNB-törvényben is vannak hiányosságok a monetáris finanszírozás tilalma és a KBER-feladatok tekintetében.

A Cseh Köztársaság nem teljesíti az árstabilitási kritériumot. Az átlagos inflációs ráta a 2018 márciusát megelőző 12 hónapban 2,2 % volt, tehát meghaladta az 1,9 %-os referenciaértéket, de az előrejelzés szerint a következő hónapokban a referenciaérték alá süllyed.

3a. ábra **Cseh Köztársaság – Inflációs kritérium 2012 óta**
(%, 12 havi mozgóátlag)

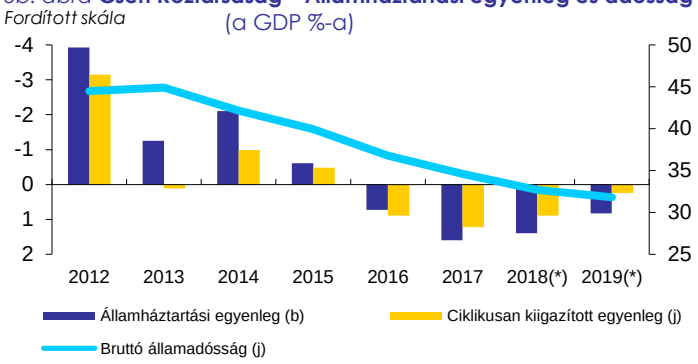
Megjegyzés: A 2018. decemberi pontok az ország esetében előre jelzett referenciaértéket és 12 havi mozgóátlagot mutatják.
Forrás: Eurostat, a Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi előrejelzése.

Az éves HICP-infláció a 2016. eleji 0,5 %-ról 2016. júniusra –0,1 %-ra csökkent, majd 2016 végére 2 % fölé emelkedett. Ezt követően 2017-ben 2 % és 3 % között ingadozott. Az éves HICP-infláció 2016-ban így átlagosan 0,6 %, 2017-ben pedig 2,4 % volt. Az éves infláció 2017-es növekedése az energia- és élelmiszerárak inflációhoz való nagyobb hozzájárulásával, valamint a szolgáltatási szektor árainak jelentősebb emelkedésével magyarázható. Az éves infláció 2018 elején csökkent, és 2018 márciusában 1,6 %-on állt.

Az éves HICP-infláció 2018-ban várhatóan csökkenni fog, főként azért, mert a feldolgozott és feldolgozatlan élelmiszerek árának az inflációhoz való hozzájárulása valószínűleg csökken. Ugyanakkor várható, hogy az energia- és szolgáltatásárak a korábbi évekhez képest ismét nagyobb mértékben járulnak hozzá az inflációhoz. Ennek eredményeként a Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi előrejelzése szerint az éves HICP-infláció 2018-ban átlagosan 2,1 %, 2019-ben pedig 1,8 % lesz. A Cseh Köztársaság árszínvonala (a 2016. évi euróövezeti átlag mintegy 64 %-a) hosszú távon további árszínvonal-konvergencia lehetőségére enged következtetni.

A Cseh Köztársaság teljesíti az államháztartásra vonatkozó kritériumot. A 2018. évi konvergenciaprogram értékelése alapján a Cseh Köztársaság 2018-ban és 2019-ben várhatóan meg fog felelni a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek. A Cseh Köztársaság nem áll túlzott hiányról szóló tanácsi határozat hatálya alatt. A GDP-arányos államháztartási egyenleg lényegesen javult, a 2014. évi –2,1 %-ról 2017-ben 1,6 %-os többletbe fordult át. A Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi, változatlan politikát feltételező előrejelzése szerint az államháztartási egyenleg 2018-ban a GDP 1,4 %-a, 2019-ben pedig a GDP 0,8 %-a lesz. A GDP-arányos bruttó államadósság a 2013. évi 44,9 %-os csúcsértékről 2017-ben 35 % alá csökkent, és az előrejelzések szerint 2019-ben 32 % alá kerül. A felelősségteljes költségvetési gazdálkodásra vonatkozó törvény 2017. eleji elfogadásával a cseh költségvetés keretrendszere lényegesen megerősödött, de hatékonysága az új szabályok végrehajtásától függ.

3b. ábra **Cseh Köztársaság – Államháztartási egyenleg és adósság**

(*) a Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi előrejelzése.
Forrás: Eurostat, a Bizottság szolgálatai.

A Cseh Köztársaság nem teljesíti az árfolyam-kritériumot. A cseh korona nem vesz részt az ERM II-ben. A Cseh Köztársaság árfolyam-lebegtetési rendszert működtet, ami lehetővé teszi a központi bank devizapiaci intervencióját. 2013 novembere és 2017 áprilisa között a ČNB az árfolyamot a monetáris feltételek lazításának kiegészítő eszközeként használta, és csak azt tette lehetővé, hogy a korona euróárfolyama a 27 CZK/EUR-s szintnél gyengébb tartományban mozogjon. 2016-ban és 2017 elején a korona valamivel a 27 CZK/EUR érték fölött volt, mivel a ČNB devizapiaci intervenciói kizárták a további felértékelődést. A ČNB árfolyamra vonatkozó kötelezettségvállalásának 2017. áprilisi lejáratát követően a korona fokozatosan felértékelődött az euróval szemben, és az árfolyam a 2017. április eleji 27 CZK/EUR-ról 2018 elejére valamivel 25,5 CZK/EUR alá került. A vizsgálati időszakot megelőző két évben a korona az euróval szemben több mint 6 %-kal felértékelődött.

A Cseh Köztársaság teljesíti a **hosszú távú kamatlábak konvergenciájára vonatkozó kritériumot.** Az átlagos hosszú távú kamatláb a Cseh Köztársaságban a 2018 márciusa előtti egy évben 1,3 % volt, tehát a 3,2 %-os referenciaérték alatt maradt. 2016-ban a hosszú távú kamatláb a Cseh Köztársaságban 0,4 % körül mozgott, majd 2017 végére lassan mintegy 1,5 %-ra nőtt, mivel a ČNB fokozatosan szigorította monetáris politikai irányvonalát. A német referenciakötvényhez viszonyított kamatkülönbözet 2018 elején 120 bázispont körül mozgott.

Az értékelés során **egyéb tényezők** vizsgálatára is sor került, beleértve a fizetési mérleg alakulását és a piacok integrációját. A Cseh Köztársaság külső egyenlege 2016-ban a GDP 2,7 %-ának, 2017-ben pedig 2 %-ának megfelelő többletet mutatott. A cseh gazdaság kereskedelmi és befektetési kapcsolatai révén igen szorosan integrálódott az euróövezetbe. Az üzleti környezetet jellemző kiválasztott mutatók alapján megállapítható, hogy a Cseh Köztársaság nemzetközi rangsorokban elfoglalt helyezése az elmúlt években az euróövezeti átlag alatt stabilizálódott. A cseh pénzügyi szektor igen jól integrálódott az uniós pénzügyi szektorba, különösen a pénzügyi közvetítőkre jellemző nagyarányú külföldi tulajdon révén.

4. HORVÁTORSZÁG

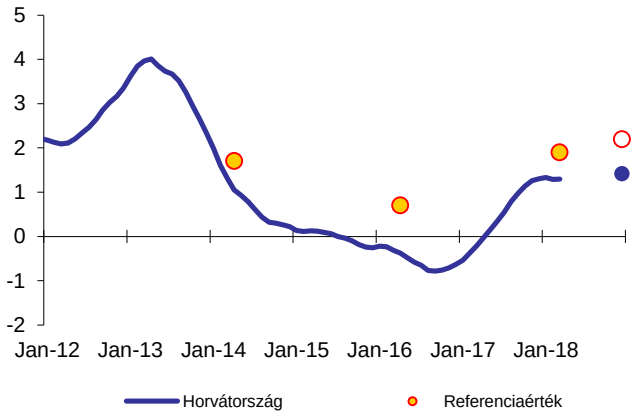
A jogszabályok összeegyeztethetőségére és a konvergenciakritériumok teljesítésére vonatkozó értékelés fényében és az egyéb releváns tényezőket is figyelembe véve a Bizottság úgy ítéli meg, hogy Horvátország nem teljesíti az euró bevezetésére vonatkozó feltételeket.

A **horvát jogszabályok** teljes mértékben megfelelnek az EUMSZ összeegyeztethetőségről szóló 131. cikkének.

Horvátország teljesíti az árstabilitási kritériumot. Horvátországban az átlagos inflációs ráta a 2018 márciusát megelőző 12 hónapban 1,3 % volt, tehát az 1,9 %-os referenciaérték alatt maradt, és várhatóan a következő hónapokban sem haladja meg a referenciaértéket.

Az éves HICP-infláció 2016-ban nagyrészt negatív maradt az energia és a feldolgozatlan élelmiszerek árának csökkenése miatt. Az év egészére nézve átlagosan –0,6 % volt. Az éves inflációs ráták 2016 végére pozitívvá váltak, majd 2017 elején 1 % fölé emelkedtek, a fő összetevők inflációhoz való jelentősebb hozzájárulása következtében. Ezt követően az éves inflációs ráták 2018 elejéig 1,3 % körül ingadoztak. Az éves infláció 2018 márciusában 1,2 % volt.

4a. ábra **Horvátország – Inflációs kritérium 2012 óta**
(%, 12 havi mozgóátlag)

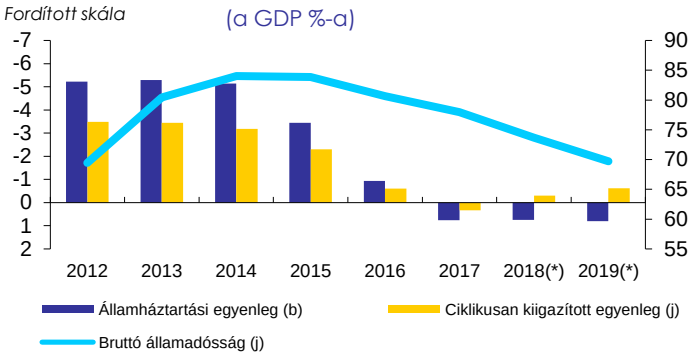

Megjegyzés: A 2018. decemberi pontok az ország esetében előre jelzett referenciaértéket és 12 havi mozgóátlagot mutatják.
Forrás: Eurostat, a Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi előrejelzése.

A Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi előrejelzése szerint az éves HICP-infláció nagyjából stabil marad, mivel az emelkedő energiaárak valószínűleg ellensúlyozzák a feldolgozatlan élelmiszerek árának az inflációhoz való csekélyebb hozzájárulását. A maginfláció 2019-ben a gazdaság folytatódó bővülésével összhangban várhatóan némileg gyorsul. Így az előrejelzések szerint az éves átlagos HICP-infláció 2018-ban 1,4 %, 2019-ben pedig 1,5 % lesz. Horvátország árszínvonala (a 2016. évi euróövezeti átlag mintegy 65 %-a) hosszú távon árszínvonal-konvergencia lehetőségére enged következtetni.

Horvátország teljesíti az államháztartásra vonatkozó kritériumot. A 2018. évi konvergenciaprogram értékelése alapján Horvátország 2018-ban és 2019-ben várhatóan meg fog felelni a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek. Horvátország nem áll túlzott hiány fennállásáról szóló tanácsi határozat hatálya alatt. A államháztartás egyenlege 2017-ben a GDP 0,8 %-ának megfelelő mértékű többletbe fordult át. A Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi előrejelzése szerint az államháztartási egyenleg 2018-ban és 2019-ben nagyjából stabil marad a GDP 0,7 %-án, illetőleg 0,8 %-án. Az előrejelzés szerint az államadósság 2019-re a GDP körülbelül 70 %-ára csökken. A tervezett reformokat bevezető törvények elfogadásának többszöri késedelme miatt a horvát költségvetési keretrendszer a fő szempontok tekintetében viszonylag gyenge maradt, leginkább ami a számszerű szabályok kidolgozását, a középtávú tervek kötelező jellegét és a nemzeti költségvetési tanács felállítását illeti.

4b. ábra **Horvátország – Államháztartási egyenleg és adósság**

(*) a Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi előrejelzése.
Forrás: Eurostat, a Bizottság szolgálatai.

Horvátország nem teljesíti az árfolyam-kritériumot. A horvát kuna nem vesz részt az ERM II-ben. A horvát nemzeti bank szűk sávú árfolyam-lebegtetési rendszert működtet, és az árstabilitásra vonatkozó elsődleges célkitűzése megvalósításához az árfolyamot használja fő nominális horgonyként. 2016 eleje és 2018 eleje között a kunára némi felértékelődési nyomás nehezedett, ami szükségessé tette, hogy a horvát nemzeti bank az euróárfolyam stabilizálása érdekében devizát vásároljon a bankoktól. A kuna euróhoz viszonyított árfolyamánál továbbra is megfigyelhető a szezonális tendencia, vagyis az árfolyam az idegenforgalmi ágazat devizabevételei miatt tavasszal ideiglenesen felértékelődik. A vizsgálati időszakot megelőző két évben a korona az euróval szemben közel 2 %-kal felértékelődött.

Horvátország teljesíti a hosszú távú kamatlábak konvergenciájára vonatkozó kritériumot. Az átlagos hosszú távú kamatláb Horvátországban a 2018 márciusa előtti egy évben 2,6 % volt, tehát a 3,2 %-os referenciaérték alatt maradt. 2015 augusztusától 2016 augusztusáig a hosszú távú kamatláb Horvátországban nagyjából stabil maradt a 3,5 %–4 % közötti tartományban ingadozva. 2016 végén mintegy 3 %-ra csökkent, majd 2017-ben nagyrészt 3 % alatt mozgott. A hosszú távú kamatláb 2018 elején 2,4 % alá csökkent, majd amikor Horvátországot 2004 óta első alkalommal felminősítették, a német referenciakötvényhez viszonyított különbözet 200 bázispont alá került.

Az értékelés során **egyéb tényezők** vizsgálatára is sor került, beleértve a fizetési mérleg alakulását és a piacok integrációját. Horvátország külső egyenlegének GDP-arányos többlete a 2016. évi 3,6 %-ról 2017-ben 4,2 %-ra nőtt a jövedelmi egyenleg javulásának köszönhetően. A horvát gazdaság kereskedelmi és befektetési kapcsolatai révén jól integrálódott az euróövezetbe. Az üzleti környezetet jellemző kiválasztott mutatók alapján megállapítható, hogy Horvátország rosszabbul teljesít, mint az euróövezeti tagállamok többsége. A fő kihívások az intézményi kerethez is kapcsolódnak, beleértve a szabályozás minőségét. A hazai bankok külföldi tulajdona révén a pénzügyi szektor igen jól integrálódott az EU pénzügyi rendszerébe. A makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló eljárás összefüggésében Horvátországot 2018-ban részletes vizsgálatnak vetették alá, amely megállapította, hogy továbbra is túlzott makrogazdasági egyensúlyhiány áll fenn, ami az állami, magán- és külső – nagyrészt külföldi pénznemben denominált – adósság magas szintjéhez kapcsolódik, összefüggésben az alacsony potenciális növekedéssel.

5. MAGYARORSZÁG

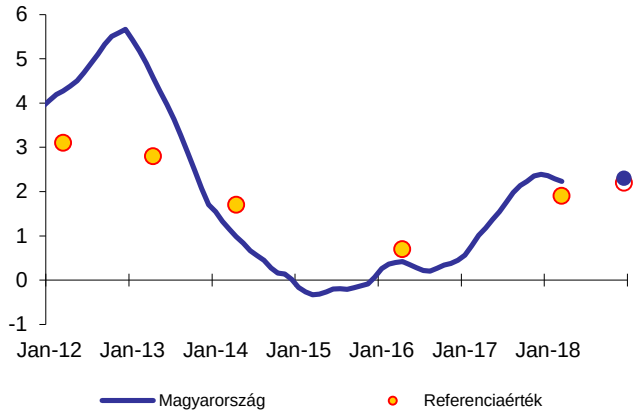
A jogszabályok összeegyeztethetőségére és a konvergenciakritériumok teljesítésére vonatkozó értékelés fényében és az egyéb releváns tényezőket is

figyelembe véve a Bizottság úgy ítéli meg, hogy Magyarország nem teljesíti az euró bevezetésére vonatkozó feltételeket.

A magyar jogszabályok – különösen a Magyar Nemzeti Bankról (MNB) szóló törvény – **nem felelnek meg teljes mértékben** az EUMSZ összeegyeztethetőségről szóló 131. cikkének. Összeegyeztethetetlenségek mindenekelőtt a következő területeken merülnek fel: az MNB függetlensége, a monetáris finanszírozás tilalma és a központi banknak a KBER-be történő integrációja az euró bevezetésének időpontjában (a KBER-nek az EUMSZ 127. cikkének (2) bekezdésében és a KBER/EKB-alapokmány 3. cikkében meghatározott feladataival összefüggésben). Emellett az MNB-ről szóló törvény további hiányosságokat tartalmaz az MNB KBER-be való integrációja tekintetében.

Magyarország nem teljesíti az árstabilitási kritériumot. Magyarországon az átlagos inflációs ráta a 2018 márciusát megelőző 12 hónapban 2,2 % volt, tehát meghaladta az 1,9 %-os referenciaértéket, és az előrejelzés szerint a következő hónapokban is a referenciaérték felett marad.

5a. ábra **Magyarország – Inflációs kritérium 2012 óta**
(%, 12 havi mozgóátlag)

Megjegyzés: A 2018. decemberi pontok az ország esetében előre jelzett referenciaértéket és 12 havi mozgóátlagot mutatják.
Forrás: Eurostat, a Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi előrejelzése.

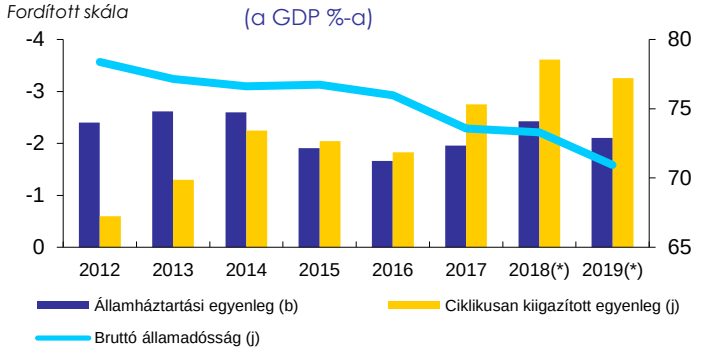
Az éves HICP-infláció Magyarországon az elmúlt két évben nagyon alacsony szinteket járt meg, ideértve a 2016 közepén mért negatív értékeket is. Az infláció ezután meredeken emelkedni kezdett, 2017 februárjára elérte a 2,9 %-ot, majd – főként az energiaárak ingadozásainak köszönhetően – mérséklődött. 2017 tavaszától a feldolgozott élelmiszerek árai egyre nagyobb nyomást gyakorolva növelték a HICP-inflációt, annak általános értékét 2017-ben 2 % felett tartva. Az infláció 2018 elején újból csökkent, főként az energia és a tartós fogyasztási cikkek árának köszönhetően. 2018 márciusában az éves HICP-infláció 2,0 %-on állt.

A Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi előrejelzése szerint az infláció 2018-ban várhatóan enyhén, 2,3 %-ra csökken, majd 2019-ben 3,0 %-ra nő, mivel a szolgáltatási árak inflációja az erős bérnövekedés következtében várhatóan növekedni fog. Magyarország viszonylag alacsony árszínvonala (a 2016. évi euróövezeti átlag mintegy 58 %-a) hosszú távon további jelentős árszínvonal-konvergencia lehetőségére enged következtetni.

Magyarország teljesíti az államháztartásra vonatkozó kritériumot. Magyarország nem áll túlzott hiányról szóló tanácsi határozat hatálya alatt. A Bizottság azonban a Stabilitási és Növekedési Paktum követelményeitől való, 2017-ben megfigyelt jelentős eltérés miatt jelentős eltérési eljárás indítását javasolja Magyarországgal szemben. A 2018. évi konvergenciaprogram értékelése alapján

fennáll annak a veszélye, hogy az ország 2018-ban és 2019-ben is jelentősen el fog térni a követelményektől. 2018-tól ezért további intézkedésekre lesz szükség a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek való megfelelés biztosítása érdekében. A GDP-arányos államháztartási hiány a 2015. évi 1,9 %-ról 2016-ban 1,7 %-ra csökkent, majd 2017-ben visszaugrott 2,0 %-ra. A Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi, változatlan politikát feltételező előrejelzése szerint az államháztartási hiány 2018-ban a GDP 2,4 %-ára nő, majd 2019-ben pedig a GDP 2,1 %-ára mérséklődik. A bruttó államadósság aránya 2017-ben a GDP 73,6 %-ára csökkent, és az előrejelzések szerint 2018-ban a GDP 73,3 %-ára, 2019-ben pedig a GDP 71,0 %-ára tovább fog mérséklődni. A magyar költségvetési keret jól fejlett, és az államháztartás valamennyi rétegében szigorú szabályokat és adósságellenőrzési eljárásokat alkalmaz; ugyanakkor néhány említésre méltó hiányosság (főként a középtávú költségvetési tervezés súlytalan szerepe) továbbra is fennáll.

5b. ábra **Magyarország – Államháztartási egyenleg és adósság**

(*) a Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi előrejelzése.
Forrás: Eurostat, a Bizottság szolgálatai.

Magyarország nem teljesíti az árfolyam-kritériumot. A magyar forint nem vesz részt az ERM II-ben. Magyarország árfolyam-lebegtetési rendszert működtet, ami lehetővé teszi a központi bank devizapiaci intervencióját. A forint a 2016. márciusi 311 HUF/EUR körüli értékről 2016 közepéig 314 HUF/EUR-ra csökkent, majd 2016 októberében, amikor az MNB a három hónapos betéti rendelkezésre állás felső volumenkorlátját bevezette, 307 HUF/EUR-ra erősödött. A forint ezt követően 2017 közepéig 310 HUF/EUR körüli értéken állt, míg 2017 augusztusában egy új felértékelődési hullám a 304 HUF/EUR árfolyam közelébe nem vitte. Az MNB szóbeli – új eszközök bevezetését és az egynapos betéti kamatláb mínusz 15 bázispontra történő csökkentését meglebegtető – beavatkozását követően a forint 2017 szeptembere után visszatért a 310 HUF/EUR alatti szintre. 2018 márciusában a forint nagyjából ugyanazon a szinten volt az euróval szemben, mint két évvel korábban.

Magyarország teljesíti a hosszú távú kamatlábak konvergenciájára vonatkozó kritériumot. A 2018 márciusa előtti egy évben a hosszú távú kamatlábak átlaga 2,7 % volt, vagyis a 3,2 %-os referenciaérték alatt maradt. A hosszú távú kamatlábak havi átlaga 2016 augusztusában mintegy 2,8 %-ra csökkent, majd 2017 februárjáig 3,5 %-ra emelkedett. Ezt követően ismét csökkenni kezdett, és 2017 decemberében 2,1 %-ot ért el, ami tükrözi az MNB azon erőfeszítéseit, hogy monetáris ösztönzőit még inkább a hosszú távú kamatlábakra összpontosítsa. Magyarország hosszú távú kamatlába 2018 februárjában mintegy 2,6 %-ra emelkedett az emelkedő hozamokkal jellemzett nemzetközi környezetben. A hosszú távú kamatlábak német referenciakötvényhez viszonyított különbözete 2018 elején mintegy 200 bázisponton állt.

Az értékelés során **egyéb tényezők** vizsgálatára is sor került, beleértve a fizetési mérleg alakulását és a piacok integrációját. A külső egyenleg az elmúlt két évben jelentős többletet mutatott, noha 2017-ben romlott, főként a kereskedelmi mérleg alakulása miatt. A magyar gazdaság kereskedelmi és befektetési kapcsolatai révén igen szorosan integrálódott az euróövezetbe. Az üzleti környezetet jellemző kiválasztott mutatók alapján megállapítható, hogy Magyarország rosszabbul teljesít, mint az euróövezeti tagállamok többsége. Magyarország pénzügyi szektora jól integrálódott az EU pénzügyi rendszerébe.

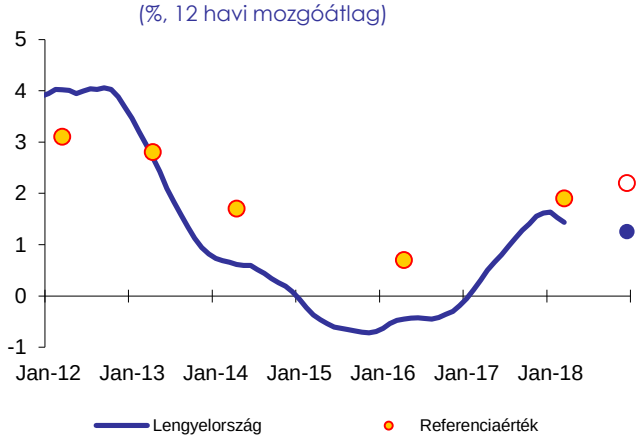
6. LENGYELORSZÁG

A jogszabályok összeegyeztethetőségére és a konvergenciakritériumok teljesítésére vonatkozó értékelés fényében és az egyéb releváns tényezőket is figyelembe véve a Bizottság úgy ítéli meg, hogy Lengyelország nem teljesíti az euró bevezetésére vonatkozó feltételeket.

A lengyel jogszabályok – különösen a Lengyel Nemzeti Bankról (Narodowy Bank Polski – NBP) szóló törvény és a Lengyel Köztársaság alkotmánya – **nem felelnek meg teljes mértékben** az EUMSZ összeegyeztethetőségről szóló 131. cikkének. Összeegyeztethetetlenségek merülnek fel a következő területeken: a központi bank függetlensége, a monetáris finanszírozás tilalma, valamint a központi banknak a KBER-be történő integrációja az euró bevezetésének időpontjában. Emellett az NBP-ről szóló törvényben is vannak hiányosságok a következők tekintetében: a központi bank függetlensége és az NBP-nek a KBER-be történő integrációja az euró bevezetésének időpontjában.

Lengyelország teljesíti az árstabilitási kritériumot. Lengyelországban az átlagos inflációs ráta a 2018 márciusát megelőző 12 hónapban 1,4 % volt, tehát az 1,9 %-os referenciaérték alatt maradt, és várhatóan a következő hónapokban is a referenciaérték alatt marad.

6a. ábra **Lengyelország – Inflációs kritérium 2012 óta**
(%, 12 havi mozgóátlag)

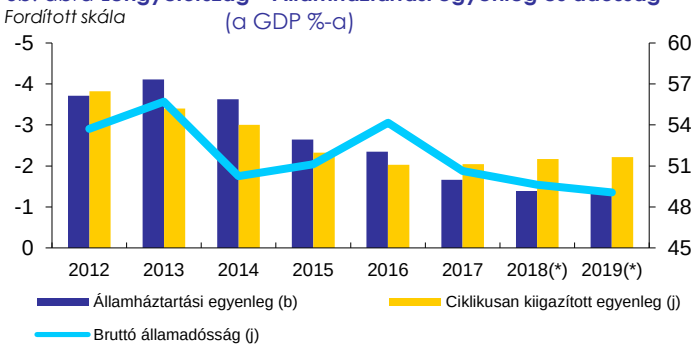
Megjegyzés: A 2018. decemberi pontok az ország esetében előre jelzett referenciaértéket és 12 havi mozgóátlagot mutatják.
Forrás: Eurostat, a Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi előrejelzése.

Az éves HICP-infláció 2016 októberében pozitívba fordult, majd a 2017. februári 1,9 %-os csúcspont után 2017 júniusában 1,3 %-ra csökkent. 2017 második felében az infláció fokozatos növekedett, majd novemberben 2 %-ra ugrott, de 2017 decemberében 1,7 %-ra csökkent. Ezt követően 2018 februárjában 0,7 %-ra esett vissza. Ez a némileg ingadozó jelleg az energiatermékek és a feldolgozatlan élelmiszerek árainak erőteljes kilengéseire vezethető vissza. 2018 márciusában az éves HICP-infláció 0,7 %-on állt.

A Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi előrejelzése szerint az infláció 2018-ban várhatóan 1,3 %-ra csökken, majd 2019-ben 2,5 %-ra nő, ami főként azzal magyarázható, hogy a munkaerőpiac további szűkülése miatt erősödni fog a bérnyomás. Lengyelország viszonylag alacsony árszínvonala (a 2016. évi euróövezeti átlag mintegy 52 %-a) hosszú távon jelentős árszínvonal-konvergencia lehetőségére enged következtetni.

Lengyelország teljesíti az államháztartásra vonatkozó kritériumot. Lengyelország nem áll túlzott hiányról szóló tanácsi határozat hatálya alatt. A 2018. évi konvergenciaprogram értékelése alapján azonban fennáll annak a veszélye, hogy az ország 2018-ban jelentősen el fog térni a Stabilitási és Növekedési Paktum követelményeitől, és így 2018-tól további intézkedésekre lesz szükség a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek való megfelelés biztosítása érdekében. A GDP-arányos államháztartási hiány a 2015. évi 2,6 %-ról 2016-ban 2,3 %-ra csökkent. A GDP-arányos hiány 2017-ben 1,7 %-ra javult, és a Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi, változatlan politikát feltételező előrejelzése szerint 2018-ban tovább javul majd, 1,4 %-ra, és 2019-ben is ezen a szinten marad. A GDP-arányos államadósság-ráta az előrejelzések szerint a 2017. évi 50,6 %-ról 2019-ben 49,1 %-ra csökken. Lengyelország nemzeti költségvetési kerete összességében erős, gyengeségek főként a költségvetési tervezés és eljárások, valamint a független nyomon követés terén jellemzik.

6b. ábra **Lengyelország – Államháztartási egyenleg és adósság**

(*) a Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi előrejelzése.
Forrás: Eurostat, a Bizottság szolgálatai.

Lengyelország nem teljesíti az árfolyam-kritériumot. A lengyel zloty nem vesz részt az ERM II-ben. Lengyelország árfolyam-lebegtetési rendszert működtet, ami lehetővé teszi a központi bank devizapiaci intervencióját. A zloty euróval szembeni árfolyama 2016 áprilisa és 2016 vége között 4,4 körül mozgott. Az árfolyam 2016 decembere és 2017 májusa között összességében csaknem 6 %-kal erősödött, majd 2017 október elején némileg gyengült (mintegy 4,3 PLN/EUR-ra), de 2017 további részében újból erősödött. Lengyelország fokozatosan kilépett az IMF-fel 2009-ben kötött rugalmas hitelkeret-megállapodásból, amelyhez 2017 novemberében megszüntette hozzáférését. A vizsgálati időszakot megelőző két évben a zloty mintegy 2 %-kal felértékelődött az euróval szemben.

Lengyelország nem teljesíti a hosszú távú kamatlábak konvergenciájára vonatkozó kritériumot. A 2018 márciusa előtti egy évben a hosszú távú kamatlábak átlaga 3,3 % volt, vagyis meghaladta a 3,2 %-os referenciaértéket. A hosszú távú kamatlábak havi átlaga a 2016. áprilisi 3 % alatti értékről 2017 elején mintegy 3,8 %-ra nőtt. A hosszú távú kamatlábak ezt követően 2017 júniusáig mintegy 3,2 %-ra csökkentek, majd némileg újból emelkedni kezdtek. A hosszú távú kamatlábak német referenciakötvényhez viszonyított különbözete 2018 elején mintegy 270 bázisponton állt.

Az értékelés során **egyéb tényezők** vizsgálatára is sor került, beleértve a fizetési mérleg alakulását és a piacok integrációját. Lengyelország külső egyenlege 2013 óta – főként a kereskedelmi egyenleg tartós javulásának köszönhetően – többletet mutat fel. A lengyel gazdaság kereskedelmi és befektetési kapcsolatai révén jól integrálódott az euróövezetbe. Az üzleti környezetet jellemző kiválasztott mutatók alapján megállapítható, hogy Lengyelország teljesítménye az euróövezeti tagállamok átlaga körül van. Lengyelország pénzügyi szektora jól integrálódott az EU pénzügyi szektorába.

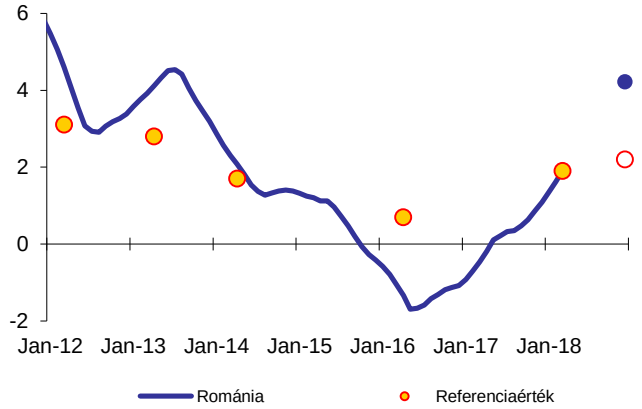
7. ROMÁNIA

A jogszabályok összeegyeztethetőségére és a konvergenciakritériumok teljesítésére vonatkozó értékelés fényében és az egyéb releváns tényezőket is figyelembe véve a Bizottság úgy ítéli meg, hogy Románia nem teljesíti az euró bevezetésére vonatkozó feltételeket.

A román jogszabályok – különösen a Román Nemzeti Bank statútumát szabályozó 312. sz. törvény (a BNR-törvény) – **nem felelnek meg teljes mértékben** az EUMSZ összeegyeztethetőségről szóló 131. cikkének. Összeegyeztethetetlenségek merülnek fel a következő területeken: a központi bank függetlensége, a monetáris finanszírozás tilalma, valamint a központi banknak a KBER-be történő integrációja az euró bevezetésének időpontjában. Továbbá, a BNR-törvény hiányosságokat tartalmaz a következőkkel kapcsolatban: a központi bank függetlensége és a központi banknak a KBER-be történő integrációja az euró bevezetésének időpontjában (a BNR célkitűzéseivel és a KBER-nek az EUMSZ 127. cikkének (2) bekezdésében és a KBER/EKB-alapokmány 3. cikkében meghatározott feladataival összefüggésben).

Románia nem teljesíti az árstabilitási kritériumot. Romániában az átlagos inflációs ráta a 2018 márciusát megelőző 12 hónapban 1,9 % volt, tehát az 1,9 %-os referenciaértéken állt, azonban az előrejelzés szerint a következő hónapokban jóval a referenciaérték fölé emelkedik.

7a. ábra **Románia – Inflációs kritérium 2012 óta**
(%, 12 havi mozgóátlag)

Megjegyzés: A 2018. decemberi pontok az ország esetében előre jelzett referenciaértéket és 12 havi mozgóátlagot mutatják.
Forrás: Eurostat, a Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi előrejelzése.

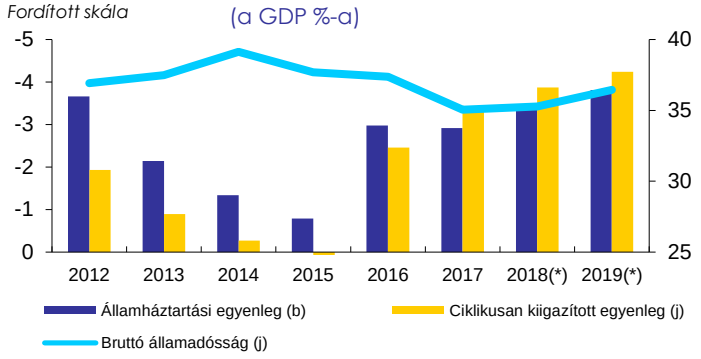
Az éves HICP-infláció 2016-ban csökkenő pályán volt, főként a héakulcsok egymást követő csökkentéseinek és az alacsony globális olajáraknak köszönhetően. Értéke a 2016. májusi alacsony, csaknem –3 %-os szint elérését követően 2016 nagyobb részében negatív maradt. 2017-ben az infláció fokozatosan nőtt, de visszafogott maradt, mivel 2017. januárjában további 1 százalékponttal csökkent az általános héamérték, illetve az üzemanyagra kivetett jövedéki adók is mérséklődtek. Az

infláció 2017 második felében gyorsulni kezdett, főként az élelmiszerárak emelkedése és a januári jövedékiadó-csökkentés októberi eltörlése miatt, és az augusztusi 0,6 %-ról 2017 decemberében 2,6 %-ra emelkedett. Az infláció 2018 elején tovább nőtt, amint a 2017. januári adócsökkentések hatása elapadt, és 2018 márciusára elérte a 4,0 %-ot.

A Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi előrejelzése szerint az éves HICP-infláció 2018-ban várhatóan 4,2 %-ra emelkedik, majd 2019-ben 3,4 %-ra csökken, ahogy az energiaárak inflációja mérséklődik. Románia viszonylag alacsony árszínvonala (a 2016. évi euróövezeti átlag mintegy 51 %-a) hosszú távon jelentős árszínvonal-konvergencia lehetőségére enged következtetni.

Románia teljesíti az államháztartásra vonatkozó kritériumot. Románia nem áll túlzott hiányról szóló tanácsi határozat hatálya alatt. Románia azonban a középtávú költségvetési céltól való, 2016-ban megfigyelt jelentős eltérés miatt jelentős eltérési eljárás (SDP-eljárás) hatálya alá tartozik. 2017 őszén megállapítást nyert, hogy Románia nem hozott eredményes intézkedéseket az SDP-eljárás keretében, ezért módosított ajánlást bocsátottak ki számára. Sőt, a Bizottság a Stabilitási és Növekedési Paktum követelményeitől való, 2017-ben is megfigyelt jelentős eltérés miatt újból jelentős eltérési eljárás indítását javasolja Romániával szemben. A 2018. évi konvergenciaprogram értékelése alapján fennáll annak a veszélye, hogy az ország 2018-ban és 2019-ben is jelentősen el fog térni a követelményektől. Az erőteljesen romló költségvetési kilátások miatt így 2018-tól további intézkedésekre lesz szükség a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek való megfelelés biztosítása érdekében. A GDP-arányos államháztartási hiány a 2015. évi 0,8 %-ról 2016-ban és 2017-ben 3,0 %-ra, illetve 2,9 %-ra nőtt, mivel a hatóságok – a közvetett adók csökkentésével, illetve a közszektorbeli bérek és az öregségi nyugdíjak emelésével – expanzív, prociklikus költségvetési politikát folytattak. A Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi, változatlan politikát feltételező előrejelzése szerint az államháztartási hiány 2018-ban a GDP 3,4 %-ára, 2019-ben pedig a GDP 3,8 %-ára nő. A GDP-arányos államadósság-ráta az előrejelzések szerint tovább emelkedik, 2018-ban 35,3 %-ra, 2019-ben pedig 36,4 %-ra. Románia költségvetési keretének rendelkezései erősek. A költségvetési keret azonban az eredményes végrehajtás terén az elmúlt években gyenge teljesítményt nyújtott, amint azt a romló strukturális egyenleg és a kiadási szabályoknak az évközi költségvetés-módosításokkal való kijátszása is mutatja.

7b. ábra **Románia – Államháztartási egyenleg és adósság**

(*) a Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi előrejelzése.
Forrás: Eurostat, a Bizottság szolgálatai.

Románia nem teljesíti az árfolyam-kritériumot. A román lej nem vesz részt az ERM II-ben. Románia árfolyam-lebegtetési rendszert működtet, ami lehetővé teszi a központi bank devizapiaci intervencióját. A lej euróval szembeni árfolyama 2016

szeptemberéig stabil volt, majd mérsékelt leértékelődésbe kezdett. A leértékelődés hátterében főként a kereskedelmet fellendítő és a folyó fizetési mérleg hiányát növelő prociklikus fiskális politika, illetve a magasabb inflációs várakozások álltak. A lej árfolyama 2017 végén 4,63 RON/EUR volt, és a 2018 elején is folytatódó leértékelődés hatására 2018 márciusában 4,66 RON/EUR-ra gyengült. A szintén árfolyam-lebegtetési rendszert működtető regionális versenytársakhoz képest a lej euróval szembeni árfolyama kevésbé ingadozott. A vizsgálati időszakot megelőző két évben a lej az euróval szemben mintegy 4 %-kal leértékelődött.

Románia nem teljesíti a hosszú távú kamatlábak konvergenciájára vonatkozó kritériumot. Romániában a hosszú távú kamatlábak átlaga a 2018 márciusa előtti egy évben 4,1 % volt, vagyis meghaladta a 3,2 %-os referenciaértéket. A hosszú távú kamatlábak 2016 októberében fokozatosan mintegy 3 %-ra csökkentek, majd újból növekedésnek indultak. E növekedés a mai napig tart, 2018 elején elérte a 4,5 %-ot. A hosszú távú kamatlábak német referenciakötvényhez viszonyított különbözete a 2016. áprilisi mintegy 340 bázispontról 2016 októberére 300 bázispont alá csökkent, majd újból emelkedni kezdett. 2018 márciusában 400 bázisponton állt.

Az értékelés során **egyéb tényezők** vizsgálatára is sor került, beleértve a fizetési mérleg alakulását és a piacok integrációját. Románia külső egyenlege 2015 óta fokozatosan romlik, és 2017-ben, öt év után először, negatívvá vált. Az üzleti környezetet jellemző kiválasztott mutatók alapján megállapítható, hogy Románia rosszabbul teljesít, mint az euróövezeti tagállamok többsége. A fő kihívások az intézményi kerethez is kapcsolódnak, beleértve a korrupciót és a kormányzati hatékonyságot. Románia pénzügyi szektora jól integrálódott az uniós pénzügyi szektorba, különösen bankrendszere nagyarányú külföldi tulajdona révén.

8. SVÉDORSZÁG

A jogszabályok összeegyeztethetőségére és a konvergenciakritériumok teljesítésére vonatkozó értékelés fényében és az egyéb releváns tényezőket is figyelembe véve a Bizottság úgy ítéli meg, hogy Svédország nem teljesíti az euró bevezetésére vonatkozó feltételeket.

A **svéd jogszabályok** – különösen a Svéd Nemzeti Bankról (Sveriges Riksbank) szóló törvény, az alaptörvény és az árfolyam-politikáról szóló törvény – **nem felelnek meg teljes mértékben** az EUMSZ összeegyeztethetőségről szóló 131. cikkének. Összeegyeztethetetlenségek és hiányosságok állnak fenn a következő területeken: a központi bank függetlensége, a monetáris finanszírozás tilalma, valamint a központi banknak a KBER-be történő integrációja az euró bevezetésének időpontjában.

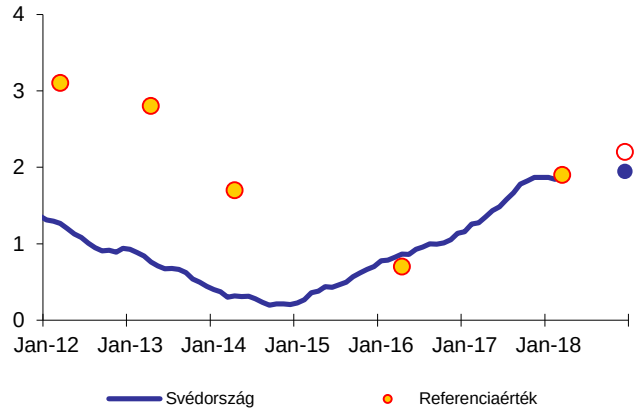
Svédország teljesíti az árstabilitási kritériumot. Svédországban az átlagos inflációs ráta a 2018 márciusát megelőző 12 hónapban 1,9 % volt, tehát az 1,9 %-os referenciaértéken állt, de az előrejelzés szerint a következő hónapokban a referenciaérték alá süllyed.

Svédország átlagos inflációs rátája a 2016. évi 1,1 %-ot követően 2017-ben elérte az 1,9 %-ot főként a szolgáltatások árainak és az energiaáraknak a korona leértékelődését követő emelkedése, valamint a hazai kereslet további bővülése miatt, amelyhez hozzájárult a Riksbank alkalmazkodó monetáris politikája. 2018 márciusában az éves HICP-infláció 2,0 %-on állt.

A HICP-infláció 2018-ban valószínűleg nagyjából stabil marad. Az előrejelzés szerint az olajárak 2018-ban felfelé hajtják a HICP-inflációt. Ugyanakkor a globális versenynyomás, az alacsony bérelvárások és a kihasználatlan munkaerő

következtében visszafogott bérnövekedés az előrejelzések szerint mérsékelt marad, és várhatóan némileg tompítja a magasabb olajárak hatását. Ennek megfelelően a Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi előrejelzése szerint az éves átlagos infláció 2018-ban 1,9 %, 2019-ben pedig 1,7 % lesz. Az árszínvonal Svédországban viszonylag magas (a 2016. évi euróövezeti átlag mintegy 122 %-a)

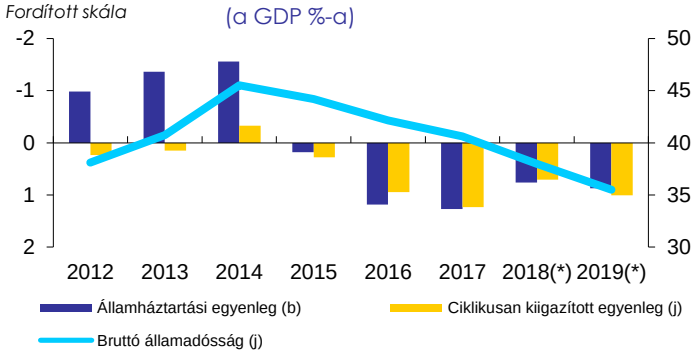
8a. ábra **Svédország – Inflációs kritérium 2012 óta**
(%, 12 havi mozgóátlag)

Megjegyzés: A 2018. decemberi pontok az ország esetében előre jelzett referenciaértéket és 12 havi mozgóátlagot mutatják.
Forrás: Eurostat, a Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi előrejelzése.

Svédország teljesíti az államháztartásra vonatkozó kritériumot. Svédország nem áll túlzott hiány fennállásáról szóló tanácsi határozat hatálya alatt. A 2018. évi konvergenciaprogram Bizottság általi értékelése alapján Svédország 2018-ban és 2019-ben várhatóan továbbra is meg fog felelni a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek. Az államháztartási többlet a 2016. évi GDP-arányos 1,2 %-ról 2017-ben némileg nőtt a GDP 1,3 %-ára, és továbbra is alátámasztja a bevételi teljesítmény, amely a stabil gazdasági növekedésnek köszönhetően a vártnál jobban javul. Ezzel szemben a menedékkérők befogadásával és integrálásával kapcsolatos kiadások 2016–2017-ben a vártnál alacsonyabbak voltak. A Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi előrejelzése szerint az államháztartási többlet 2018-ban várhatóan a GDP 0,8 %-a, 2019-ben pedig 0,9 %-a lesz. A bruttó államadósság aránya 2017-ben a GDP 40,6 %-ára csökkent, és az előrejelzések szerint 2018-ban fokozatosan a GDP 38,0 %-ára, majd 2019-ben 35,5 %-ára mérséklődik. Svédország költségvetési keretrendszere erős, és 2017 végén reformokra is sor került, többek között a többletcélnak a GDP 0,33 %-ára való csökkentésére (a korábbi 1 %-ról), továbbá új adóssághorgony bevezetésére, és megerősítették a Költségvetés-politikai Tanács megbízatását.

8b. ábra **Svédország – Államháztartási egyenleg és adósság**
Fordított skála (a GDP %-a)

(*) a Bizottság szolgálatainak 2018. tavaszi előrejelzése.
Forrás: Eurostat, a Bizottság szolgálatai.

Svédország nem teljesíti az árfolyam-kritériumot. A svéd korona nem vesz részt az ERM II-ben. Svédország árfolyam-lebegtetési rendszert működtet, ami lehetővé teszi a központi bank devizapiaci intervencióját. A svéd korona 2013 elején kezdődött leértékelődési tendenciája folytatódott. A leértékelődés hátterében a folytatódó monetáris enyhülés és a háromhavi STIBOR-EURIBOR különbözet 2016–2017 során bekövetkezett szélesedése állt, nagyjából –30 és –10 bázispont közötti ingadozásokkal. A különbözet 2018 elején körülbelül –10 bázisponton állt. A vizsgálati időszakot megelőző két évben a SEK/EUR árfolyam átlagosan 9,6 volt, és a korona mintegy 10 %-kal leértékelődött az euróhoz képest.

Svédország teljesíti a hosszú távú kamatlábak konvergenciájára vonatkozó kritériumot. Az átlagos hosszú távú kamatláb Svédországban a 2018 márciusa előtti egy évben 0,7 % volt, vagyis jóval az 3,2 %-os referenciaérték alatt maradt. 2016 augusztusában kezdődött meg Svédországban a hosszú távú havi kamatlábak erősödése a minden korábbinál alacsonyabb 0,1 %-os szintről 2018 elejére 0,9 %-ra, ami változatlanul nagyon alacsony a korábbi értékekkel összehasonlítva. A német referenciakötvényhez viszonyított különbözet rendkívül alacsony maradt, még ha a 2016. nyári negatív értékről emelkedett is. A különbözet 2017 utolsó negyedévéig a 20–40 bázispont közötti tartományban maradt, majd valamivel meghaladta azt, 2018 márciusában 53 bázisponton állt.

Az értékelés során **egyéb tényezők** vizsgálatára is sor került, beleértve a fizetési mérleg alakulását és a piacok integrációját. Svédország külső egyenlege továbbra is többletet mutat, 2016-ban a GDP 4,2 %-a, 2017-ben pedig 3,2 %-a volt. Svédország gazdasága kereskedelmi és befektetési kapcsolatai révén jól integrálódott az euróövezetbe. Az üzleti környezetet jellemző kiválasztott mutatók alapján megállapítható, hogy Svédország jobban teljesít, mint az euróövezeti tagállamok többsége. Svédország pénzügyi szektora jól integrálódott az EU pénzügyi szektorába. A makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló eljárás összefüggésében megállapításra került, hogy Svédország vonatkozásában részletes vizsgálatot kell végrehajtani. A részletes vizsgálat arra a következtetésre jutott, hogy Svédországban továbbra is makrogazdasági egyensúlyhiány áll fenn, mivel a túlértékelt lakásárak a háztartások adósságállományának folytatódó emelkedésével társulva felvetik a rendezetlen korrekció kockázatát. A hatóság tudatában van a kockázatok felhalmozódásának, és intézkedésekre került sor a jelzáloghitelek növekedésének visszafogására és a lakásépítés bővítésére. Mindazonáltal az utóbbiak eddig nem bizonyultak elegendőnek az egyensúlyhiány kezelésére.